

Uczniowie w projektach

Wydawnictwo
FRSE

Uczniowie w projektach

Wydawnictwo
FRSE

Uczniowie w projektach

Autorzy	Marta Gołębiewska, Katarzyna Kobylińska-Żółcik, Iwona Morawicz, Joanna Przemieniecka, Karolina Skarzyńska
Redakcja językowa	Barbara Jędraszko
Korekta	Maryla Błońska EkoSłówko
Ilustracja na okładce	Shutterstock
Projekt graficzny i skład	Artur Ładno
Druk	Top Druk Łomża
Wydawca	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji Narodowa Agencja Programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności Al. Jerozolimskie 142a, 02-305 Warszawa www.frse.org.pl kontakt@frse.org.pl www.erasmusplus.org.pl www.eks.org.pl

© Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2025, dodruk wydania 2023

ISBN 978-83-67587-17-4

Publikacja została wydana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu Erasmus+. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autorów i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za jej treść.

Wydrukowano w całości na certyfikowanym papierze FSC® pochodzącym z dobrze zarządzanych lasów
Publikacja bezpłatna

Cytowanie: Gołębiewska, M., Kobylińska-Żółcik, K., Morawicz, I., Przemieniecka, J. i Skarzyńska, K. (2023). *Uczniowie w projektach*. Warszawa: Wydawnictwo FRSE.

Czasopisma i portale Wydawnictwa FRSE:

[języki: obce]
w szkole

europa
DLA AKTYWNYCH

eurodesk
Polska

EUROPEJSKI
PORTAL MŁODZIEŻOWY

Więcej publikacji Wydawnictwa FRSE: www.czytelnia.frse.org.pl

SPIIS TREŚCI

Wstęp	5
1. Który program wybrać?	7
2. Erasmus+ Edukacja szkolna.....	13
3. Pozostałe możliwości dla uczniów	21
4. Doświadczenia uczestników mobilności	30
5. Publikacje i dokumenty	35

WSTĘP

Program Erasmus+ umożliwia efektywne podnoszenie kompetencji oraz uzupełnianie wiedzy teoretycznej doświadczeniami praktycznymi. Niniejszym przewodnikiem chcemy pomóc szkołom i instytucjom przeanalizować dostępne w jego ramach formy doskonalenia umiejętności, szczególnie uczniów. Zależy nam także na tym, by pokazać, że przewidziane w programie metody kształcenia (formalne, pozaformalne i nieformalne) pozwalają zarówno uczniom, jak i kadrze dydaktycznej rozwijać kompetencje (kluczowe i zawodowe, twarde i miękkie) oraz kompleksowo poszerzać wiedzę. Wystarczy tylko ustalić, czego potrzebuje dana grupa docelowa, by zrealizować swoje potrzeby edukacyjne, oraz odpowiednio zaplanować jej rozwój.

W publikacji koncentrujemy się na sektorze Edukacja szkolna programu Erasmus+. Pamiętamy też jednak o głównym celu niniejszego przewodnika – ułatwieniu wyboru właściwego pola do realizacji działań z udziałem uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w tym branżowych. Przybliżamy więc także informacje o wszystkich przedsięwzięciach zarządzanych przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE) – Narodową Agencję Programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności, które przeznaczone są m.in. właśnie dla nich. Naszym celem jest ponadto zwrócenie Waszej uwagi na różnice między dostępnymi rodzajami mobilności dla uczniów – ich zrozumienie jest kluczowe dla prawidłowej realizacji projektów w ramach Erasmus+.

Mamy nadzieję, że przygody uczniów z tym programem oraz z pozostałymi wspomnianymi inicjatywami będą zawsze kończyć się sukcesem.

*Zespół Mobilności
sektora Edukacja szkolna programu Erasmus+
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji*

Zasady wnioskowania i realizacji projektów mogą się nieznacznie różnić
w kolejnych naborach w ramach perspektywy 2021–2027.

Dlatego zawsze należy sięgać do aktualnych dokumentów dotyczących
danego konkursu wniosków, znajdujących się na stronach Komisji Europejskiej:
erasmus-plus.ec.europa.eu/erasmus-programme-guide, oraz Narodowej Agencji
Programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności: erasmusplus.org.pl.

1. KTÓRY PROGRAM WYBRAĆ?

Program Erasmus+ to ważny element *Strategii Unii Europejskiej na rzecz młodzieży* (Rada UE 2018), wspólnotowego *Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej* (Komisja Europejska 2020) oraz *Planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu* (Rada UE 2020). Głównym założeniem tego programu jest zapewnienie wszystkim obywatelom państw członkowskich Wspólnoty możliwości nabywania wiedzy i kompetencji niezbędnych w dynamicznie zmieniających się społeczeństwach, które stają się coraz bardziej mobilne, wielokulturowe i cyfrowe.

Budżet programu Erasmus+ na lata 2021–2027 przekracza 26 mld euro. Środki te trafiają do szkół i innych instytucji edukacyjnych, gdzie przeznaczane są na wsparcie działań na rzecz rozwijania umiejętności uczniów w różnym wieku oraz kadry dydaktycznej tych placówek.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- ➔ wspieranie **indywidualnej i grupowej mobilności edukacyjnej uczniów**, studentów, osób dorosłych oraz kadry edukacyjnej i sportowej;
- ➔ upowszechnianie nieformalnych i pozaformalnych sposobów uczenia się oraz aktywnego uczestnictwa osób młodych w życiu obywatelskim;
- ➔ rozwijanie ponadnarodowej współpracy instytucji, opierającej się m.in. na działaniach ukierunkowanych na włączenie społeczne, wyrównywanie dostępu do edukacji, zapewnianie innowacyjnych i kreatywnych rozwiązań dla instytucji i organizacji edukacyjnych oraz polityk w dziedzinie kształcenia i szkolenia.

Mobilność edukacyjna w programie Erasmus+ oznacza fizyczne przeniesienie się do kraju innego niż kraj zamieszkania w celu podniesienia konkretnych kompetencji.

KRAJE UCZESTNICZĄCE

Organizacje składające wniosek o udział w projektach Erasmus+ muszą pochodzić z jednego z **27 państw członkowskich Unii Europejskiej** bądź z jednego z **państw w pełni stowarzyszonych z programem**, czyli: z Islandii, Liechtensteinu, Macedonii Północnej, Norwegii, Serbii lub Turcji.

Organizacje z innych krajów mogą uczestniczyć w niektórych projektach realizowanych w ramach Erasmus+ jako partnerzy. Zasady dotyczące przedsięwzięć tego typu opisano w *Przewodniku po programie Erasmus+^{QR}*.

STRUKTURA

Erasmus+ obejmuje **sześć sektorów** odpowiadających obszarom kształcenia: Szkolnictwo wyższe, Edukacja szkolna, Kształcenie i szkolenia zawodowe, Edukacja dorosłych, Młodzież i Sport, oraz działania „Jean Monnet”. W każdym z sektorów wyróżniamy **dwie akcje kluczowe**. Akcja 1. obejmuje projekty mobilności, zaś Akcja 2. – projekty współpracy. Dodatkowo w sektorze Młodzież możliwe są działania w ramach Akcji 3., jednak projekty te są zarządzane bezpośrednio przez Komisję Europejską, podobnie jak inicjatywy w ramach „Jean Monnet”. Publikacja obejmuje jedynie przedsięwzięcia, którymi kieruje Narodowa Agencja programu.

Europejski Korpus Solidarności to program siostrzany Erasmus+, umożliwiający młodym ludziom w wieku od 18 do 30 lat rozwój zawodowy i osobisty dzięki pracy na rzecz budowania solidarności w Europie. W jego ramach prowadzone są **Projekty Wolontariatu** i **Projekty Solidarności** (zob. także rozdz. *Europejski Korpus Solidarności*, s. 28).

Oferta programów Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności

Erasmus+							Europejski Korpus Solidarności
	Szkolnictwo wyższe	Edukacja szkolna	Kształcenie i szkolenia zawodowe	Edukacja dorosłych	Młodzież	Sport	
Akcja 1.	Projekty mobilności studentów i pracowników instytucji szkolnictwa wyższego	Projekty mobilności uczniów i pracowników instytucji edukacji szkolnej	Projekty mobilności osób uczących się i pracowników w dziedzinie kształcenia i szkoleń zawodowych	Projekty mobilności osób uczących się w dziedzinie kształcenia dorosłych	Projekty mobilności w dziedzinie młodzieży DiscoverEU	Projekty mobilności pracowników w dziedzinie sportu	Projekty Wolontariatu Projekty Solidarności
Akcja 2.	Partnerstwa współpracy	Partnerstwa współpracy	Partnerstwa współpracy	Partnerstwa współpracy	Partnerstwa współpracy		
Działania dla uczniów?	✗	✓	✓	✗	✓	✗	✓

PRIORYTETY

Priorytety Erasmus+ są podstawowymi wytycznymi tego programu. Każdy projekt powinien odwoływać się do **co najmniej jednego priorytetu horyzontalnego oraz jednego sektorowego**, by mieć szansę na uzyskanie dofinansowania.

Priorytety horyzontalne to:

Włączenie społeczne i różnorodność – Erasmus+ jest dla wszystkich, bez względu na pochodzenie, kolor skóry, płeć, orientację seksualną, wyznanie, stan zdrowia, status ekonomiczny, wykształcenie czy miejsce zamieszkania. Szczególny nacisk twórcy programu położyli na angażowanie osób znajdujących się w trudnej sytuacji z powodów zdrowotnych, ekonomicznych lub geograficznych.

Transformacja cyfrowa – czyli przekształcanie procesów analogowych w cyfrowe. Nowe technologie odgrywają coraz większą rolę w nauczaniu. Projekty Erasmus+ powinny wspierać rozwijanie ogólnodostępnej edukacji cyfrowej na każdym poziomie, aby niwelować różnice kompetencyjne i zwiększać potencjał cyfrowy szkół.

Aktywne uczestnictwo w życiu demokratycznym – tylko świadomi, utożsamiający się z unijnymi wartościami i aktywni obywatele będą w stanie stawić czoło wyzwaniom przyszłości. Inicjatywy realizowane w ramach programu powinny ich do tego przygotować: przekazywać wiedzę, uczyć zrozumienia dla różnorodności oraz szacunku dla dziedzictwa historycznego, kulturowego i społecznego Unii Europejskiej, a także zachęcać do zaangażowania obywatelskiego i zwiększać ich uczestnictwo w życiu demokratycznym.

Zielony Erasmus+ – czyli dbałość o środowisko i walka ze zmianą klimatu. Projekty realizowane w ramach programu mają służyć poszerzaniu wiedzy o zmianach klimatycznych, promowaniu zrównoważonego rozwoju i kształtowania postaw proekologicznych, np. wykorzystywania ekologicznych środków transportu czy zmniejszenia śladu węglowego.

Z kolei **priorytety sektorowe**, jak wskazuje ich nazwa, odnoszą się do poszczególnych sektorów programu. Szczegółowe informacje na ich temat znajdują się w *Przewodniku po programie Erasmus+^{QR}*.

Uwzględnienie priorytetów Erasmusa+ to najważniejszy element
każdego projektu realizowanego w ramach tego programu.

RODZAJE KOMPETENCJI I FORMY ICH KSZTAŁTOWANIA

Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności umożliwiają beneficjentom zdobywanie i rozwijanie kompetencji kluczowych i zawodowych w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej.

Kompetencje kluczowe zmieniają się wraz z rozwojem społeczeństwa. Współczesność wymaga od ludzi złożonych umiejętności, które znacznie różnią się od tych niezbędnych w poprzednich stuleciach. Z tego względu przedszkolne i szkolne podstawy programowe są odpowiednio modyfikowane, tak aby kształtować u uczniów na każdym etapie edukacji najistotniejsze umiejętności, czyli właśnie kompetencje kluczowe. W 2018 roku Parlament Europejski zdefiniował osiem kwalifikacji określanych tym mianem, które stanowią „połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji” i które są równocześnie fundamentem podstawy programowej. Są to kompetencje: 1. w zakresie rozumienia i tworzenia informacji; 2. językowe; 3. matematyczne oraz w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii; 4. cyfrowe; 5. osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się; 6. obywatelskie; 7. w zakresie przedsiębiorczości; 8. odnoszące się do świadomości i ekspresji kulturalnej.

Kompetencje zawodowe natomiast to te *stricte* związane z nauczaniem zawodem, kształtowane głównie przez realizację edukacji na poziomie ponadpodstawowym w szkołach branżowych, technikach i w niektórych liceach. Uczniowie tych placówek mają za zadanie odbyć staże zawodowe, aby w sposób praktyczny przygotować się do wymogów rynku pracy i wykonywania wyuczonej profesji. Choć kompetencje zawodowe kojarzą się głównie z tzw. twardymi umiejętnościami, to dzielimy je na twarde i miękkie. Te drugie, mimo że często są pomijane, stanowią doskonałe uzupełnienie umiejętności twardych i w wielu przypadkach decydują o predyspozycjach zawodowych ucznia, a potem pracownika oraz o jakości usług świadczonych przez niego w przyszłości.

Edukacja formalna oznacza uczenie się w ramach programów prowadzących do nabycia kwalifikacji pełnych lub częściowych. Zapewniają ją szkoły, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego, realizując programy, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych, kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych albo kwalifikacji w zawodach. Do edukacji formalnej zalicza się też realizowanie obowiązku szkolnego w systemie edukacji domowej, a także studia doktoranckie (obecnie szkoły doktorskie). Edukacja formalna bywa też określana jako: kształcenie szkolne, akademickie, edukacja instytucjonalna, formalny system kształcenia lub uczenie się formalne (Stęchły 2021).

Edukacja pozaformalna to kształcenie i szkolenie poza systemem edukacji. Jest to zatem uczenie się zorganizowane instytucjonalnie, wynikające z realizacji programów, które nie wchodzą w zakres edukacji formalnej. Efekty kształcenia osiągnięte w ramach tej formy mogą być walidowane, akumulowane i przenoszone w toku zdobywania kwalifikacji szkolnych i akademickich. Kwalifikacje nadawane w edukacji pozaformalnej mogą zostać włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK), czyli może zostać im przypisany poziom w Polskiej Ramie Kwalifikacji (PRK). Ponadto warto pamiętać, że przyjęte w Polsce rozumienie tego terminu nawiązuje do jego wykładni podanej przez Eurostat (Stęchły 2021).

Edukacja nieformalna to uzyskiwanie efektów kształcenia dzięki aktywnościom wykraczającym poza edukację formalną i pozaformalną. Uczenie się nieformalne może oznaczać: naukę samodzielną (np. języka obcego czy obsługi komputera) lub zdobywanie wiedzy w wyniku innej aktywności, np. w pracy zawodowej, podczas wykonywania obowiązków domowych lub aktywności pozazawodowych. W tym przypadku efekty uczenia się stanowią wartość dodaną działań podjętych w celu innym niż edukacyjny.

SEKTORY I KOMPETENCJE W ICH RAMACH

Kompetencje kluczowe czy kompetencje zawodowe? Edukacja formalna, pozaformalna czy nieformalna? A może scenariusz rozwoju umiejętności?

Na początku należy zdiagnozować potrzeby uczniów oraz związane z nimi cele placówki edukacyjnej. Następnie nakreślić rezultaty, które mają zostać osiągnięte w wyniku danego projektu. Kolejnym krokiem powinno być sprawdzenie, który sektor jest najlepszy, by je uzyskać. Przy tym warto patrzeć na rozwój uczniów długoterminowo i wieloetapowo, a w konsekwencji korzystać równolegle z oferty różnych sektorów czy programów zarządzanych przez FRSE (zob. także rozdz. *Doświadczenia uczestników mobilności*, s. 30–34).

	ERASMUS+			EUROPEJSKI KORPUS SOLIDARNOŚCI
	Edukacja szkolna	Kształcenie i szkolenia zawodowe	Młodzież	
Rodzaj rozwijanych kompetencji lub umiejętności	kompetencje kluczowe	kompetencje zawodowe	kompetencje kluczowe stanowiące wkład w rozwój osobisty i społeczno-edukacyjny	kompetencje językowe i społeczne oraz umiejętności praktyczne w zakresie wyzwań w lokalnych społecznościach
Odbiorcy działań	➡ uczniowie szkół podstawowych, średnich, zawodowych ➡ podopieczni szkół i ośrodków specjalnych, szkolno-wychowawczych ➡ dzieci w wieku przedszkolnym	➡ uczniowie i absolwenci szkół zawodowych	➡ młode osoby w wieku od 13 do 30 lat	➡ młode osoby w wieku od 18 do 30 lat

Cel działań	➡ podnoszenie kompetencji w ramach założeń edukacji formalnej (nauka w szkołach za granicą) ➡ współpraca z rówieśnikami z innych uprawnionych krajów	➡ zdobycie praktycznego doświadczenia zawodowego (staże i kursy zawodowe) ➡ podnoszenie kompetencji językowych w celu łatwiejszego przejścia od etapu nauki do zatrudnienia w wybranym zawodzie	➡ wzmacnianie pozaformalnych i nieformalnych procesów uczenia się ➡ wzmacnianie aktywnego i świadomego uczestnictwa (Erasmus+ Aktywne obywatelstwo/uczestnictwo)	➡ udział w wolontariacie zagranicznym ➡ podjęcie zaangażowania w inicjatywy lokalne
Odbiorcy działań	Uczniowie Akcja 1.			Młode osoby (od 18 do 30 lat)
Rodzaj działań	➡ grupowa mobilność uczniów ➡ krótkoterminowa mobilność edukacyjna uczniów ➡ długoterminowa mobilność edukacyjna uczniów	➡ grupowa mobilność uczniów ➡ krótkoterminowa mobilność edukacyjna uczniów ➡ długoterminowa mobilność edukacyjna uczniów (ErasmusPro) ➡ udział w konkursach umiejętności zawodowych	➡ mobilność osób młodych – Wymiany młodzieży ➡ działania wspierające uczestnictwo młodzieży ➡ DiscoverEU	➡ Projekty Wolontariatu ➡ Projekty Solidarności
	Akcja 2.			
	➡ wyjazdy uczniów i współpraca z rówieśnikami z zagranicznych szkół w ramach projektu partnerskiego	➡ wyjazdy uczniów i współpraca z rówieśnikami z zagranicznych szkół w ramach projektu partnerskiego	➡ partnerstwa polegające na współpracy	
WAŻNE!				
	Nie ma możliwości wysłania uczniów na zorganizowane kursy i szkolenia, w tym na szkolenia językowe. Projekty w ramach Akcji 1. nie przewidują tzw. wzajemności. Oznacza to, że w ich budżecie nie można zaplanować pobytu uczniów ze szkoły przyjmującej. Jest to natomiast dopuszczane w projektach realizowanych w ramach Akcji 2.	Nie ma możliwości wysłania uczniów na zorganizowane kursy i szkolenia, w tym na szkolenia językowe. Projekty w ramach Akcji 1. nie przewidują tzw. wzajemności. Oznacza to, że w ich budżecie nie można zaplanować pobytu uczniów ze szkoły przyjmującej.	Projekty w tym sektorze to różnorodne działania pozaformalne.	
Więcej informacji	s. 13–20	s. 21–23	s. 24–27	s. 28–29

PLATFORMA REZULTATÓW PROJEKTÓW ERASMUS+

Źródłem inspiracji i skarbnicą materiałów do wykorzystania jest Platforma Rezultatów Projektów Erasmus+ (Erasmus+ Project Results Platform)^{QR}. Są na niej dostępne wszystkie rezultaty i opisy projektów realizowanych w ramach Erasmusa+ i innych unijnych programów wspierających edukację, szkolenia, młodzież i sport. Wyszukiwarka pozwala przeglądać zasoby po tematyce przedsięwzięcia, po kraju i po roku konkursu.

2. ERASMUS+ EDUKACJA SZKOLNA

W sektorze Edukacja szkolna programu Erasmus+ uczestnikami działań projektowych mogą być zarówno uczniowie, jak i kadra instytucji uprawnionych do wnioskowania, w tym nauczyciele oraz pracownicy innych podmiotów, których działalność wiąże się z kształceniem szkolnym. Ponadto z oferty tego sektora mogą korzystać osoby zatrudnione w organach prowadzących, które są kluczowe z perspektywy realizacji danego projektu – w Akcji 1. dotyczy to głównie przedsięwzięć w formie konsorcjum.

O dofinansowanie projektów mogą wobec tego starać się publiczne i niepubliczne przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe realizujące obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także ośrodki doskonalenia nauczycieli, jednostki samorządu terytorialnego i kuratoria oświaty. W przypadku Akcji 2. lista podmiotów uprawnionych jest dłuższa i należałoby uznać, że wszelkie instytucje działające w obszarze edukacji szkolnej i na jej rzecz, w tym biblioteki, domy kultury, uczelnie wyższe czy organizacje pozarządowe (*non-governmental organisations* – NGO), są uprawnione do wnioskowania.

W Akcji 1. od instytucji wnioskującej wymaga się co najmniej dwuletniego doświadczenia w dziedzinie edukacji szkolnej. Doświadczenie w zakresie wnioskowania nie jest obowiązkowe.

W Polsce pełną **Listę instytucji uprawnionych do wnioskowania** w Akcji 1. w tym sektorze co roku zatwierdza Ministerstwo Edukacji i Nauki. Jest ona publikowana na stronie Narodowej Agencji programu.

AKCJA 1. MOBILNOŚĆ UCZNIÓW I PRACOWNIKÓW

W tej akcji wsparcie uzyskują szkoły i inne organizacje działające w obszarze edukacji szkolnej, które chcą zorganizować mobilności edukacyjne dla uczniów i pracowników swoich placówek. Placówki realizujące projekty w ramach tej akcji w swoich działaniach powinny aktywnie promować włączenie społeczne i różnorodność, aktywność obywatelską oraz edukację cyfrową, wykorzystując w tym celu możliwości finansowania przewidziane w programie.

SZCZEGÓŁOWE CELE AKCJI 1.

1. Wzmocnienie europejskiego wymiaru nauczania i uczenia się przez:
 - ➔ promowanie wartości włączenia i różnorodności, tolerancji i udziału w życiu demokratycznym;
 - ➔ upowszechnianie wiedzy o wspólnym europejskim dziedzictwie i różnorodności;
 - ➔ wspieranie rozwoju sieci zawodowych w Europie.
2. Poprawa jakości nauczania i uczenia się w edukacji szkolnej przez:
 - ➔ wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli, członków kadry kierowniczej i innych pracowników szkół;
 - ➔ promowanie wykorzystywania nowych technologii i innowacyjnych metod nauczania;
 - ➔ poprawę nauczania języków i zwiększanie różnorodności językowej w szkołach;

- ➡ wspieranie wymiany i przekazywania najlepszych praktyk w dziedzinie nauczania i rozwoju szkół.
- 3. Wkład w tworzenie Europejskiego Obszaru Edukacji (*European Education Area*) przez:
- ➡ budowanie zdolności szkół do angażowania się w transgraniczną wymianę i współpracę oraz do realizacji wysokiej jakości projektów w zakresie mobilności;
- ➡ umożliwienie wszystkim uczniom udziału w mobilności edukacyjnej w ramach edukacji szkolnej;
- ➡ wspieranie uznawania efektów uczenia się wśród uczniów i pracowników w okresach mobilności za granicą.

RODZAJE PROJEKTÓW I SPOSOBY FINANSOWANIA DLA SZKÓŁ I INSTYTUCJI

Projekty krótkoterminowe dają instytucjom możliwość podejmowania różnorodnych działań w zakresie mobilności przez okres od 6 do 18 miesięcy. Tego typu projekty są najlepszym wyborem dla tych podmiotów, które po raz pierwszy korzystają z programu Erasmus+ lub które mają potrzeby krótkoterminowe i chcą zorganizować ograniczoną liczbę działań – maksymalnie 30 mobilności.

Akredytacja Erasmusa+ w sektorze Edukacja szkolna to rodzaj certyfikatu, który zapewnia organizacjom regularne wsparcie finansowe na realizację mobilności przez cały czas trwania programu, czyli do 2027 roku. Wyjazdy powinny przyczyniać się do stopniowej realizacji nakreślonego na etapie wnioskowania *Planu Erasmus*. O Akredytację w programie Erasmus+ mogą ubiegać się wszystkie instytucje zainteresowane regularnym organizowaniem działań mobilnościowych. Wcześniejsze doświadczenie w programie nie jest wymagane. Więcej informacji znajduje się w *Przewodniku po programie Erasmus+^{QR}*, w rozdziale dotyczącym Akredytacji Erasmus+ w sektorze Edukacja szkolna.

W mobilnościach może brać udział zarówno kadra, jak i uczniowie danej placówki, którym poświęcono niniejszą publikację. Więcej informacji o formach podnoszenia kompetencji przez pracowników placówek edukacyjnych znajduje się również w *Przewodniku po programie Erasmus+*, w rozdziale poświęconym mobilności w sektorze Edukacja szkolna.

FORMY PODNOSZENIA KOMPETENCJI DLA UCZNIÓW

Poniżej przedstawiono typy mobilności dostępne podczas realizacji projektów zarówno krótkoterminowych, jak i tych realizowanych w ramach Akredytacji Erasmusa+.

Grupowa mobilność uczniów

W tym działaniu bierze udział **grupa, czyli minimum dwóch uczniów**, wraz z osobami towarzyszącymi. Szkoła wysyłająca musi nawiązać kontakt z zagraniczną szkołą przyjmującą i zaprojektować działania. Obie strony powinny podpisać porozumienie o programie edukacyjnym dla mobilności grupowej. W ramach tego rodzaju mobilności uczniowie mogą spędzić od 2 do 30 dni, ucząc się ze swoimi rówieśnikami w szkole przyjmującej w kraju programu. Opiekunowie wyłonieni przez szkołę wysyłającą muszą towarzyszyć uczniom przez cały czas trwania działania i kierować ich procesem uczenia się. W razie potrzeby, np. jeżeli uczestnikami działań są uczniowie niepełnosprawni czy o innych specjalnych potrzebach, osoby dorosłe niebędące pracownikami instytucji wysyłającej, np. rodzice, mogą również pełnić funkcję osób towarzyszących.

Wybór tego typu mobilności umożliwia realizację celów z wykorzystaniem form nie tylko edukacji formalnej, lecz także pozaformalnej. Ta cecha odróżnia mobilność grupową od innych. Ponadto, zgodnie z zasadami programu, od uczestników nie wymaga się przedstawienia certyfikatów potwierdzających ich udział w mobilności czy złożenia raportów indywidualnych z wyjazdu. Raporty indywidualne za wszystkich, w imie-

niu grupy, składa jej opiekun. Dlatego tak ważne są jego rola i zaangażowanie w działania monitorujące, a także w mentoring na miejscu. Między innymi z tego powodu nie może on symultanicznie realizować programu obserwacji lub kursu.

Przed tego typu mobilnością uzasadnione jest odbycie wizyty przygotowawczej.

Dokumenty wymagane na różnych etapach realizowania działania

- ➔ program edukacyjny dla mobilności grupowych^{QR},
- ➔ lista obecności.

Krótkoterminowa mobilność edukacyjna uczniów

Jest to mobilność **indywidualna**, podczas której **uczeń** ze szkoły wysyłającej „**spędza czas ze swoimi rówieśnikami, ucząc się**” w szkole za granicą. Realizuje wówczas indywidualny program nauki w szkole przyjmującej – uczestniczy w lekcjach oraz może realizować moduły indywidualne. Krótkoterminowa mobilność edukacyjna może trwać od 10 do 29 dni w wybranym kraju programu. W uzasadnionych przypadkach, dla osób o mniejszych szansach, można zorganizować mobilność z minimalnym okresem trwania wynoszącym 2 dni. Jest to forma, która wymaga uczestnictwa w konkretnych zajęciach lekcyjnych prowadzonych **w ramach edukacji formalnej**. Po powrocie z wyjazdu uczestnik składa raport indywidualny oraz przedstawia certyfikat wydany przez szkołę przyjmującą. W przypadku mobilności krótkoterminowej wyjazd opiekuna nie jest wymagany. Mentora wyznacza placówka przyjmująca po wcześniejszych ustaleniach ze szkołą wysyłającą, która powinna zaplanować odpowiednie działania monitorujące i wspierające uczestnika mobilności. Program mobilności jest zawsze indywidualny i skrojony na potrzeby uczestnika. Przed tego typu mobilnością uzasadnione jest odbycie wizyty przygotowawczej.

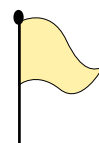
Dokumenty wymagane na różnych etapach realizowania działania

- ➔ Porozumienie o programie zajęć edukacyjnych (Learning Agreement)^{QR} określające indywidualny program nauczania;
- ➔ Suplement do Porozumienia o programie zajęć edukacyjnych lub dokument Europass Mobilność.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

- ➔ mobilność grupowa i mobilność krótkoterminowa to działania, które znacznie się od siebie różnią;
- ➔ na mobilność grupową wyjeżdża **grupa, czyli co najmniej dwóch uczniów**;
- ➔ w mobilności krótkoterminowej należy planować działania dla **jednego ucznia (obowiązuje osobny program pobytu dla każdego uczestnika)**;
- ➔ w obu typach działań wymagane są **różne dokumenty**;
- ➔ mobilność grupowa umożliwia realizację celów z wykorzystaniem metod **kształcenia formalnego i pozaformalnego**;
- ➔ krótkoterminowa mobilność edukacyjna uczniów wymaga uczestnictwa w konkretnych zajęciach lekcyjnych, prowadzonych w ramach **edukacji formalnej**;
- ➔ wyjazdy osób towarzyszących uczniom w trakcie działań mobilnościowych oraz uczestników wizyt przygotowawczych nie wliczają się do ogólnej liczby mobilności.

Długoterminowa mobilność edukacyjna uczniów

Jest to mobilność **indywidualna**, podczas której uczeń ze szkoły wysyłającej wyjeżdża do szkoły przyjmującej w wybranym kraju programu **w celu realizacji indywidualnego programu nauczania**. Ponadto doskonalą umiejętności językowe, międzykulturowe i inne kompetencje społeczne. Mobilność ta może trwać od 30 do 365 dni. Przed tego typu wyjazdem uzasadnione jest odbycie wizyty przygotowawczej. Obowiązkowe szkolenie przed mobilnością wszystkim uczestnikom zapewnia Narodowa Agencja programu.

Jest to najbardziej wymagająca, ale i najbardziej efektywna forma mobilności uczniów. Trzeba jednak pamiętać, że zgodnie z zaleceniami nie jest dostępna dla najmłodszych – najlepiej, by brali w niej udział dzieci od 14 roku życia.

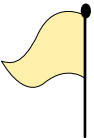
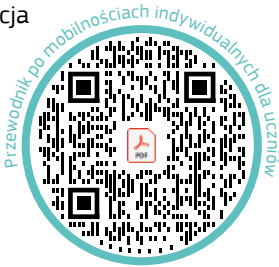
Zgodnie z rekomendacjami Komisji Europejskiej opiekun ucznia może odwiedzić go i pozostać z nim przez kilka dni w miejscu odbywania mobilności w celu ułatwienia mu adaptacji w nowym środowisku. Nie jest jednak zalecane, aby opiekun ucznia towarzyszył mu w kraju przyjmującym przez cały czas mobilności.

Prawa i obowiązki stron, wymagania formalne, jakościowe oraz kwestie sprawozdawczości przedstawiono w oddzielnym **Przewodniku^{QR}** o mobilnościach indywidualnych.

Dokumenty wymagane na różnych etapach realizowania działania

- ➔ *Porozumienie o programie zajęć edukacyjnych (Learning Agreement)* określające indywidualny program nauczania;
- ➔ *Suplement^{QR} do Porozumienia o programie zajęć edukacyjnych* lub dokument

Europass Mobilność.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

- ➔ zajęcia edukacyjne dla uczniów można zorganizować w szkole przyjmującej w wybranych **krajach uczestniczących w programie**;
- ➔ w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach działania w ramach mobilności mogą przebiegać w innym miejscu niż szkoła w kraju przyjmującym, np. w siedzibie wybranej instytucji Unii Europejskiej, jeśli są one organizowane w instytucji Wspólnoty lub we współpracy z nią;
- ➔ uczestnik mobilności musi samodzielnie albo z pomocą opiekuna zaraportować każde z działań w systemie Komisji Europejskiej Beneficiary Module. W przypadku mobilności grupowej za raport całej grupy odpowiada jej opiekun;
- ➔ mobilności w sektorze Edukacja szkolna są dostępne dla uczniów szkół zawodowych, ale dotyczą podnoszenia kompetencji kluczowych, społecznych i kulturowych, a nie zawodowych. Mobilności w zakresie rozwijania kompetencji zawodowych odbywają się w ramach sektora Kształcenie i szkolenia zawodowe.

Więcej informacji na temat dokumentu Europass Mobilność znajdziesz na stronie Krajowego Centrum Europass^{QR}.

DOBRE PRAKTYKI W PRZYGOTOWANIU DO MOBILNOŚCI

1. Stworzenie w języku angielskim kart/profilu uczestników projektu zawierających podstawowe informacje na ich temat (m.in. imię, zdjęcie, hobby, ulubione aktywności, preferencje żywieniowe, alergie), dzięki którym możliwe jest lepsze dobranie uczestników i rodzin ich goszczących podczas mobilności.
2. Przygotowanie w języku angielskim filmów, w których uczniowie się przedstawiają.
3. Zorganizowanie spotkania informacyjnego z rodzicami uczniów wyjeżdżających za granicę i z rodzicami przyjmującymi dzieci, w którym oprócz koordynatora uczestniczy dyrektor szkoły. W trakcie spotkania omawia się kwestie formalne (m.in. wynikające z regulaminu projektu, konieczności przygotowania dokumentacji dla kuratorium), kulturowe, społeczne i polityczne.
4. Organizacja wideokonferencji z uczniami ze szkoły przyjmującej, podczas której dochodzi do zapoznania się uczestników, co podczas późniejszego kontaktu na żywo minimalizuje bariery komunikacyjne.
5. Wymiana danych kontaktowych między uczestnikami z Polski i uczniami z zagranicy.
6. Utworzenie grupy do komunikacji między wszystkimi uczestnikami oraz z rodzinami goszczącymi.

Zapoznaj się z artykułem **Jak organizować mobilności Erasmus+^{QR}**, przygotowanym na podstawie badania przeprowadzonego wśród beneficjentów programu Erasmus+ sektor Edukacja szkolna w trakcie seminarium „Podziel się sukcesem w programie Erasmus+” w Miedzeszynie w 2020 roku, oraz z publikacją **Standardy jakości Erasmus w praktyce^{QR}**.

Szkoła wysyłająca otrzymuje wsparcie finansowe na każdą mobilność.

Jego wysokość została zdefiniowana w *Przewodniku po programie Erasmus+*.

W ramach finansowania przekazanego szkole uczniowi wyjeżdżającemu na mobilność zostają zapewnione środki na:

- ➔ zakwaterowanie, wyżywienie, transport do miejsca realizacji projektu i z powrotem oraz transport lokalny;
- ➔ wsparcie językowe (zob. podrozdz. *Wsparcie językowe*, s. 18);
- ➔ specjalne potrzeby (jeżeli zachodzi taka konieczność).

DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE MOBILNOŚĆ

Wizyty przygotowawcze

Czym jest wizyta przygotowawcza?

Wizyta przygotowawcza to wyjazd przedstawicieli instytucji wysyłającej do przyszłej organizacji przyjmującej w celu lepszego przygotowania działań w zakresie mobilności uczniów lub kadry.

Kiedy można zorganizować wizytę przygotowawczą?

Wizyty przygotowawcze mogą się odbywać w ramach przygotowania do każdej mobilności osób uczących się lub mobilności pracowników, z wyłączeniem kursów i szkoleń. Każda wizyta przygotowawcza musi mieć konkretny cel i być uzasadniona. Może służyć ustaleniu programu mobilności, zweryfikowaniu kwestii bezpieczeństwa, sprawdzeniu warunków zakwaterowania oraz załatwieniu innych spraw istotnych z perspektywy

realizacji mobilności. Może też zostać zorganizowana w celu lepszego przygotowania aktywności dla osób o mniejszych szansach, rozpoczęcia współpracy z nową organizacją partnerską lub opracowania długoterminowych działań mobilnościowych.

Kto może uczestniczyć w wizycie przygotowawczej?

Przewodnik po programie Erasmus+ nie określa minimalnego ani maksymalnego czasu trwania tego działania. Trzeba jednak pamiętać, że w wizycie przygotowawczej mogą wziąć udział **maksymalnie trzy osoby, a stawka ryczałtowa na jednego uczestnika wynosi 575 euro**. Do tej samej organizacji przyjmującej można zorganizować maksymalnie jedną wizytę przygotowawczą.

W wizytach przygotowawczych mogą uczestniczyć zarówno osoby kwalifikujące się do działań w zakresie mobilności kadry, jak i te zaangażowane w organizację projektu. W wyjątkowych przypadkach osoby uczące się, które wezmą udział w długoterminowych działaniach na rzecz mobilności edukacyjnej, oraz osoby o mniejszych szansach w każdym rodzaju działania mogą wyjechać na wizytę przygotowawczą do aktywności mobilnościowych, w których będą brać udział.

Gdzie mogą się odbywać wizyty przygotowawcze?

Wizyty przygotowawcze z zasady odbywają się w kraju docelowym działań – obowiązują tu te same wytyczne, które odnoszą się do miejsc realizacji działań w zakresie mobilności uczniów i pracowników.

Wsparcie językowe

W ramach przygotowania uczestników instytucja wysyłająca może ponosić koszty zakupu materiałów do nauki języków oraz organizacji szkoleń/lektoratów językowych.

Uczestnicy mobilności kadry dłuższej niż 30 dni oraz krótkoterminowej i długoterminowej indywidualnej mobilności osób uczących się kwalifikują się do wsparcia językowego. Jest ono jednak stosowane tylko wtedy, gdy uczestnik nie może otrzymać pomocy w tym zakresie w formule zdalnej ze względu na niedostępność odpowiedniego języka lub poziomu nauczania.

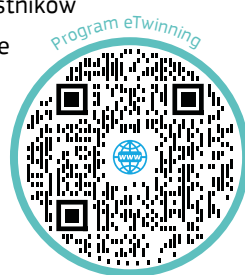
Budżet projektu

Budżet projektu dzieli się na koszty kwalifikowalne (czyli m.in. związane z zarządzaniem projektem i z zaangażowaniem osób wspierających jego realizację, dofinansowaniem mobilności uczestników i organizacji wysyłających, a także wspieraniem ich włączenia) oraz na koszty nadzwyczajne. Do kosztów nadzwyczajnych zalicza się wydatki na udzielenie zabezpieczenia finansowego, gdy zdolności finansowe organizacji wnioskującej zostaną uznane za niewystarczające. Pokrywa się w ich ramach także wysokie koszty podróży uczestników i osób towarzyszących, które nie mogą otrzymać wsparcia w ramach standardowego finansowania ze względu na zbyt duże oddalenie geograficzne lub inne bariery. Ponadto są to m.in. koszty związane z otrzymaniem wizy, zezwolenia na pobyt i zaświadczeń lekarskich.

eTwinning

Mobilność fizyczną można łączyć z działaniami wirtualnymi. W tym celu warto przystąpić do programu eTwinning^{QR}, czyli do internetowej społeczności szkół i nauczycieli funkcjonującej na platformie dostępnej dla placówek edukacyjnych i osób zweryfikowanych przez Krajowe Biuro eTwinning w każdym kraju programu.

eTwinning umożliwia szkołom realizację międzynarodowych i krajowych projektów edukacyjnych, nauczycielom zaś pozwala na wymianę doświadczeń oraz na korzystanie z różnych form doskonalenia zawodowego. Jest to także idealne środowisko, by poznawać partnerów projektowych.

AKCJA 2. PARTNERSTWA NA RZECZ WSPÓŁPRACY

SZCZEGÓŁOWE CELE

Projekty realizowane w Akcji 2. polegają na międzynarodowej współpracy szkół i pozostałych placówek edukacyjnych, władz regionalnych lub lokalnych odpowiedzialnych za oświatę oraz innych organizacji działających na rzecz edukacji szkolnej. Ich celem jest przede wszystkim wypracowywanie i transfer innowacji, tak aby zapewniać kształcenie wysokiej jakości, a także wymiana dobrych praktyk, zdobywanie doświadczenia we współpracy międzynarodowej oraz dążenie do zmiany charakteru pracy instytucji na bardziej międzynarodowy.

Do realizacji projektów Akcji 2. posiadanie akredytacji nie jest niezbędne.

RODZAJE PROJEKTÓW I SPOSOBY FINANSOWANIA DLA SZKÓŁ I ORGANIZACJI

Partnerstwa współpracy (Cooperation partnerships – KA220SCH): przeznaczone dla organizacji chcących realizować projekty na szerszą skalę. Przedsięwzięcia te mogą być poświęcone wypracowywaniu metod, narzędzi bądź rezultatów o wysokim potencjale wdrożeniowym – zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Projekty takie mogą trwać od 12 do 36 miesięcy. W partnerstwie tego typu muszą uczestniczyć co najmniej trzy instytucje z trzech różnych krajów programu. Budżet każdego takiego projektu to: 120 tys. euro, 250 tys. euro lub 400 tys. euro.

Partnerstwa na małą skalę (Small-scale partnerships – KA210SCH): przeznaczone dla mniej doświadczonych instytucji, które chcą rozpocząć współpracę międzynarodową, stawiają swoje pierwsze kroki w programie Erasmus+ albo są nastawione na realizację przedsięwzięć o skromniejszym zasięgu. Projekty mogą polegać na wymianie dobrych praktyk, a prowadzone działania (mobilności zagraniczne i aktywności lokalne) powinny służyć wypracowaniu konkretnych rezultatów. Przedsięwzięcia te mogą trwać od 6 do 24 miesięcy. W partnerstwie muszą uczestniczyć co najmniej dwie instytucje z dwóch różnych krajów programu. Budżet każdego takiego projektu to: 30 tys. euro lub 60 tys. euro.

Niezależnie od typu projektu i jego tematyki przedsięwzięcia w ramach tej kategorii powinny wpisywać się w jeden z priorytetów horyzontalnych Erasmusa+, czyli wspierać włączenie społeczne uczestników z mniejszymi szansami edukacyjnymi, promować postawy aktywnego społeczeństwa europejskiego, cyfryzację lub zielone praktyki.

FORMY PODNOSZENIA KOMPETENCJI DLA UCZNIÓW

Podobnie jak w Akcji 1., w ramach projektów Akcji 2. uczniowie mogą uczestniczyć **w zagranicznych wyjazdach edukacyjnych** organizowanych w ramach partnerstw. Istotnymi elementami przedsięwzięć szkół partnerskich, poza mobilnościami, są współpraca wirtualna i realizacja działań lokalnych.

W Akcji 2. nie sprecyzowano typów mobilności uczniowskich, a jedynie to, że mają one zostać zaplanowane tak, aby prowadziły do realizacji celów projektowych oraz do wypracowywania oczekiwanych rezultatów. **Możliwe są zatem wyjazdy grup uczniów oraz mobilności indywidualne.**

Dzięki udziałowi w projektach partnerskich młodzi ludzie mają okazję do nauki w środowisku międzynarodowym, a za jej sprawą rozwijają swoje umiejętności społeczne i inne kompetencje indywidualne, otwierają się na różnorodność, przełamują barierę językową oraz nawiązują przyjaźnie z rówieśnikami z zagranicy. Należy pamiętać, że mobilności nie są w tego typu przedsięwzięciach celem samym w sobie. Uczestnictwo w nich jest uzupełnieniem działań projektowych zmierzających do określonego rezultatu.

EKSPERT RADZI

1. Uczniowie w ramach projektu Akcji 2. mogą wyjeżdżać grupowo i indywidualnie – wszystko zależy od założeń projektu i wspólnych celów grupy partnerskiej. Dlatego zaangażuj uczniów w proces analizy potrzeb, aby planowane działania odpowiadały ich realnym oczekiwaniom.
2. W przypadku wyjazdu długoterminowego, podczas którego uczniowie uczęszczają na zajęcia w szkole zagranicznej, to oni współtworzą realizowany program nauczania. Mogą więc wybrać najciekawsze z ich perspektywy zajęcia dodatkowe w szkole przyjmującej, które uzupełnią ich podstawową ścieżkę edukacyjną.
3. Jeżeli widzisz na to przestrzeń, włącz uczniów do działań zespołu projektowego – na pewno wpłynie to pozytywnie na rozwój ich umiejętności organizacyjnych i na samo planowanie.
4. Wiek uczniów wszystkich szkół zaangażowanych w projekt powinien być zbliżony. Można to zauważyć już na etapie analizy oczekiwań grupy partnerskiej – rówieśnicy, nawet w różnych krajach, często mają te same potrzeby edukacyjne oraz podobne zainteresowania. Pomaga to w przełamywaniu barier komunikacyjnych i wspomaga adaptację w szkole partnerskiej.
5. Już na etapie planowania omów z partnerami harmonogram i przebieg wizyt pod względem merytorycznym i logistycznym – tak aby zagwarantować uczniom wyjazd najwyższej jakości, a wszystkim zaangażowanym placówkom przejrzystość zasad.
6. Uczniów przebywających na mobilnościach można zakwaterować nie tylko u rodzin goszczących, ale także w hotelach lub w akademikach. W przypadku ogólnodostępnej bazy noclegowej warto zadbać o to, by mogli z niej skorzystać uczniowie ze wszystkich szkół partnerskich – również ci ze szkoły przyjmującej. Zapewni to możliwość interakcji i integracji także w czasie wolnym od zajęć projektowych.

W ramach finansowania przekazanego szkole uczniowi wyjeżdżającemu na mobilność zostają zapewnione środki na:

- ➔ zakwaterowanie, wyżywienie, transport na miejsce realizacji projektu i z powrotem oraz na transport lokalny;
- ➔ specjalne potrzeby (jeżeli zachodzi taka konieczność).

W projektach Akcji 2. stawki nie zostały określone z góry – beneficjenci muszą zarządzać swoimi finansami tak, aby zrealizować wszystkie działania w ramach założonych wydatków całościowych.

Więcej informacji na temat zasad i wnioskowania
znajduje się w *Przewodniku po programie Erasmus+^{QR}*.

3. POZOSTAŁE MOŻLIWOŚCI DLA UCZNIÓW

ERASMUS+ KSZTAŁCENIE I SZKOLENIA ZAWODOWE

OFERTA SEKTORA

Erasmus+ w sektorze Kształcenie i szkolenia zawodowe oferuje osobom uczącym się, praktykantom, nauczycielom i kadrze wiele możliwości zdobywania wiedzy, umiejętności i innych kompetencji. Z kolei organizatorom kształcenia i szkolenia zawodowego zapewnia możliwość współpracy z partnerami zagranicznymi w celu umiędzynarodowienia i rozwoju instytucjonalnego.

AKCJA 1. MOBILNOŚĆ UCZNIÓW I PRACOWNIKÓW

Wsparcie w ramach Akcji 1. jest przeznaczone dla placówek zajmujących się kształceniem i szkoleniem zawodowym lub dla instytucji pełniących inne funkcje w tej dziedzinie, które chcą organizować działania w zakresie mobilności edukacyjnej dla osób uczących się, praktykantów, niedawnych absolwentów, nauczycieli, osób prowadzących szkolenia i pozostałych członków kadry.

RODZAJE DZIAŁAŃ I SPOSOBY FINANSOWANIA DLA SZKÓŁ I ORGANIZACJI

Akredytowane projekty na rzecz mobilności osób uczących się i kadry (Akredytacja Erasmus+ – KA120VET): Akredytacja Erasmus+ gwarantuje organizacjom dostęp do finansowania działań na rzecz mobilności w ramach Akcji 1. Instytucja, aby ubiegać się o Akredytację, musi opracować plan Erasmus+ na okres co najmniej dwóch lat. Wcześniejsze doświadczenie w ramach programu nie jest wymagane.

Projekty krótkoterminowe w zakresie mobilności (KA122VET): są najlepszym wyborem dla organizacji, które po raz pierwszy korzystają z programu Erasmus+ lub które chcą zorganizować tylko ograniczoną liczbę działań. Przedsięwzięcia te mogą trwać od 6 do 18 miesięcy, a uczestniczyć w nich może maksymalnie 30 osób.

RODZAJE MOBILNOŚCI

Dla osób uczących się i kadry przewidziano wiele rodzajów mobilności. Każdy projekt w tym zakresie może obejmować różne działania w państwie Unii lub w kraju trzecim stowarzyszonym z programem – organizacje mające Akredytację mogą wysyłać uczestników na obserwację pracy oraz w celu nauczania lub na wyjazdy szkoleniowe do dowolnego kraju na świecie. Możliwe jest łączenie różnych typów mobilności w różnych państwach!

W programie Erasmus+ osoby uczące się zawodu oraz absolwenci mogą zdobywać praktyczne doświadczenie zawodowe oraz podwyższać swoje umiejętności językowe, odbywając staże w przedsiębiorstwach albo w placówkach kształcenia lub szkolenia zawodowego w innych krajach. Ponadto możliwe jest uczestnictwo w konkursach umiejętności zawodowych organizowanych w krajach biorących udział w programie oraz w krajach partnerskich.

Krótkoterminowa mobilność edukacyjna: uczniowie mogą spędzić od 10 do 89 dni, zdobywając wiedzę u organizatora kształcenia i szkolenia zawodowego lub odbywając staż w przedsiębiorstwie za granicą.

Długoterminowa mobilność edukacyjna (ErasmusPro): to staże lub okresy nauki od 90 do 365 dni.

Udział w konkursach umiejętności zawodowych: uczniowie i osoby towarzyszące mogą otrzymać wsparcie, aby wziąć udział w konkursach umiejętności za granicą, trwających od 1 do 10 dni.

Grupowa mobilność uczniów (od 2024 roku): może trwać od 2 do 30 dni, a w jej ramach grupa osób uczących się (czyli minimum dwóch uczniów) z organizacji wysyłającej może spędzać czas na nauce z rówieśnikami u partnera świadczącego usługi kształcenia i szkolenia zawodowego za granicą.

Poniżej przedstawiono warunki obowiązujące dla długoterminowych i krótkoterminowych mobilności edukacyjnych, grupowych mobilności uczniów oraz dla konkursów umiejętności zawodowych.

Forma

Wyjazdy zagraniczne uczniów i kadry kształcenia zawodowego odbywają się do firm lub instytucji kształcenia zawodowego w krajach uprawnionych do udziału w programie Erasmus+ i mają na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych uczestników.

Warunek uczestnictwa

Uprawnione do udziału są osoby uczące się w ramach wstępnego i ustawicznego kształcenia i szkolenia zawodowego oraz absolwenci (mobilność musi zostać zrealizowana w ciągu jednego roku po zakończeniu nauki).

Wsparcie finansowe

Program Erasmus+ zapewnia wsparcie finansowe dla instytucji wnioskującej oraz pokrywa koszty podróży i wsparcie indywidualne (tzw. kieszonkowe) dla uczestników.

AKCJA 2. PARTNERSTWA NA RZECZ WSPÓŁPRACY

Wsparcie w ramach Akcji 2. obejmuje międzynarodowe partnerstwa o zróżnicowanej skali i formatach. Partnerstwa te składają się zawsze z instytucji z różnych krajów i są prowadzone przez organizację koordynującą, która aplikuje o dofinansowanie w imieniu partnerów projektowych. Wszystkie wspierane inicjatywy muszą być powiązane z co najmniej jednym szeroko pojętym priorytetem polityki Unii Europejskiej. Ponadto partnerzy projektu na podstawie wspólnych potrzeb i zainteresowań ustalają szczegółowe cele danego przedsięwzięcia.

Cele projektu w ramach Akcji 2. tego sektora programu często obejmują budowanie potencjału przez tworzenie innowacyjnych narzędzi i metod pracy, wymianę dobrych praktyk oraz rozwijanie współpracy między sektorami edukacji, biznesu i instytucjami społeczeństwa obywatelskiego, ze szczególnym uwzględnieniem tych działających na rzecz osób o mniejszych szansach i uwzględniających ich uczestnictwo w swoich inicjatywach.

SPOSOBY FINANSOWANIA DLA ORGANIZACJI

Partnerstwa współpracy (Cooperation partnerships – KA220VET): są ukierunkowane na wymianę doświadczeń i dobrych praktyk, a także na tworzenie innowacyjnych rezultatów edukacyjnych, które mogą być szeroko stosowane w wybranej dziedzinie kształcenia i szkoleń zawodowych. Rezultaty, np. programy szkoleń, repozytoria wiedzy czy narzędzia cyfrowe mogą być wytwarzane w międzynarodowym gronie, składającym się z co najmniej trzech partnerów z różnych państw programu.

Partnerstwa współpracy są najczęściej wybierane przez organizacje. Mogą trwać od roku do trzech lat. Budżet każdego takiego projektu to: 120 tys. euro, 250 tys. euro lub 400 tys. euro.

Partnerstwa na małą skalę (Small-scale partnerships – KA210VET): pozwalają inicjować międzynarodową współpracę instytucjom mniej doświadczonym w tym zakresie oraz wymieniać się dobrymi praktykami, metodami i sposobami pracy w gronie co najmniej dwóch instytucji partnerskich.

Partnerstwa na małą skalę są prostszym formatem współpracy, idealnym dla organizacji o mniejszym potencjale oraz dla nowych uczestników programu Erasmus+. Są tworzone przez co najmniej dwie organizacje z różnych państw programu przez okres od sześciu miesięcy do dwóch lat. Budżet każdego takiego projektu to: 30 tys. euro lub 60 tys. euro.

Warunek uczestnictwa

Uprawnieni do udziału są nauczyciele zawodu, uczniowie, trenerzy, pracownicy, w tym przedsiębiorcy.

Czas trwania

- ➡ Partnerstwa współpracy – od 12 do 36 miesięcy;
- ➡ Partnerstwa na małą skalę – od 6 do 24 miesięcy.

FORMY PODNOSZENIA KOMPETENCJI DLA UCZNIÓW

Uczniowie w ramach Akcji 2. mogą uczestniczyć **w zagranicznych wyjazdach edukacyjnych** organizowanych w partnerstwach. Nie sprecyzowano poszczególnych typów mobilności uczniowskich, z założenia mają one jednak być planowane tak, aby pozwalały realizować cele projektu oraz wypracowywać oczekiwane rezultaty.

Dzięki projektom partnerskim młodzi ludzie mają okazję m.in. do nauki w środowisku międzynarodowym, do rozwijania swoich kompetencji zawodowych i innych umiejętności społecznych. Przedsięwzięcia te ułatwiają im także przełamywanie bariery językowej i nawiązywanie kontaktów z rówieśnikami z zagranicy.

ERASMUS+ MŁODZIEŻ, W TYM DiscoverEU

AKCJA 1. MOBILNOŚĆ UCZNIÓW

Erasmus+ w sektorze Młodzież zapewnia możliwość uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.

Dzięki uczeniu się pozaformalnemu i nieformalnemu młodzież ma szansę nabywać podstawowe kompetencje sprzyjające jej rozwojowi osobistemu i edukacyjnemu oraz aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym. Przekłada się to na zwiększenie jej szans na zatrudnienie. Przedsięwzięcia młodzieżowe mają wywierać pozytywny wpływ również na społeczności lokalne oraz na działające w nich organizacje. W konsekwencji przekłada się to na rozwój sektorów społeczno-ekonomicznych w Europie, w tym sektora młodzieży.

RODZAJE PROJEKTÓW I SPOSOBY FINANSOWANIA DLA UCZNIÓW I ORGANIZACJI

Mobilność osób młodych – Wymiany młodzieży

Wymiany młodzieży to spotkania grup młodych ludzi z co najmniej dwóch krajów w celu realizacji projektu na wspólnie wybrany temat. Przedsięwzięcia takie można realizować z partnerami z kilkudziesięciu państw, a większość kosztów pokrywa Unia Europejska. Tematyka takich inicjatyw może dotyczyć m.in. spraw społecznych, zdrowia, sportu i kultury. Dostępne formy działań są przy tym różnorodne – w tym zakresie również nie ma ograniczeń. Mogą to więc być debaty, warsztaty, ćwiczenia, gry, spektakle teatralne, festiwale, wyjazdy na występy artystyczne bądź podróże wakacyjne. W Wymianach młodzieży to uczestnicy decydują, co będą robić i w jaki sposób, kiedy i kogo zaproszą do projektu.

Celem Wymian jest przede wszystkim promowanie wartości europejskich, wspieranie dialogu międzykulturowego, przełamywanie barier i stereotypów oraz rozwój umiejętności i postaw.

Forma

Projekt muszą realizować co najmniej dwie organizacje z dwóch państw, przy czym przynajmniej jedno z nich musi być krajem programu. Organizacja pełniąca funkcję koordynatora w imieniu wszystkich partnerów składa wniosek do Narodowej Agencji programu w swoim kraju.

Warunek uczestnictwa

Uprawnione do udziału są młode osoby w wieku 13–30 lat (uczniowie, studenci, pracujący, bezrobotni) z co najmniej dwóch państw, z których przynajmniej jedno jest krajem programu. Uczestnikiem Wymiany młodzieży może być każdy, jedyne formalne ograniczenie to wiek. W projekcie może wziąć udział od 16 do 60 osób. Wniosek mogą składać stowarzyszenia i fundacje, krajowe, regionalne i lokalne organy publiczne, przedsiębiorstwa społeczne, spółki realizujące ideę społecznej odpowiedzialności biznesu (*Corporate Social Responsibility* – CSR) oraz nieformalne grupy młodzieżowe.

Czas trwania

- ➡ projektu – od 3 do 24 miesięcy;
- ➡ wyjazdu – od 5 do 21 dni, nie licząc czasu podróży.

Należy pamiętać, że inicjatorem działań ma być młodzież, a instytucja wnioskująca jedynie składa wniosek i nadzoruje przedsięwzięcie oraz wspiera uczestników w jego realizacji.
To tzw. inicjatywa oddolna.

ZACHĘCONA/ZACHĘCONY?

Przeczytaj artykuł *Wydobywamy z ludzi to, co najlepsze^{QR}*, którego autor opowiada o swoim pierwszym projekcie młodzieżowym.

Działania wspierające uczestnictwo

Projekty wspierane w tej części sektora Erasmus+ Młodzież nawiązują do *Strategii Unii Europejskiej na rzecz młodzieży* (Rada Unii Europejskiej 2018). Jej podstawowym celem jest zachęcanie osób młodych do udziału w życiu demokratycznym Europy oraz do zaangażowania się w społeczeństwo obywatelskie. Unijni decydenci nie tylko chcą znać zdanie ludzi młodych na temat polityki modzieżowej, ale także od lat konsultują z nimi działania z jej zakresu. Za sprawą Erasmus+ stwarzają młodym osobom możliwość debatowania z politykami i działaczami młodzieżowymi oraz dają im szansę, by samodzielnie zmieniać rzeczywistość.

Przedsięwzięcia wspierające uczestnictwo młodzieży służą ponadto: zwiększaniu jej świadomości w zakresie wartości europejskich i praw oraz rozwijaniu jej kompetencji cyfrowych i umiejętnego korzystania z mediów w celu zwiększenia odporności na dezinformację, fałszywe wiadomości i propagandę. Inicjatywy realizowane w tym sektorze programu mogą też mieć na celu zrzeszanie młodzieży i decydentów na szczeblach lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim.

Projekty krajowe: realizowane tylko przez jedną organizację, bez udziału partnera z zagranicy.

Projekty międzynarodowe: prowadzone z udziałem co najmniej dwóch organizacji z różnych państw.

Warunek uczestnictwa

Uprawnione do udziału są stowarzyszenia i fundacje, lokalne, regionalne i krajowe organy publiczne, przedsiębiorstwa społeczne, spółki realizujące ideę społecznej odpowiedzialności biznesu (*Corporate Social Responsibility – CSR*) oraz nieformalne grupy młodzieży składające się z co najmniej czterech osób w wieku od 13 do 30 lat, z których przynajmniej jedna musi być pełnoletnia.

Jak aplikować

➔ **Standardowe projekty** umożliwiają organizacjom składającym wnioski i nieformalnym grupom młodzieży realizację jednego lub kilku działań w dziedzinie młodzieży w okresie od 3 do 24 miesięcy. Standardowe projekty są najlepszym wyborem dla organizacji, które po raz pierwszy korzystają z programu Erasmus+, które chcą zorganizować tylko jeden projekt lub przeprowadzić ograniczoną liczbę działań. Nabory wniosków odbywają się dwa razy w roku – przeważnie w lutym i w październiku.

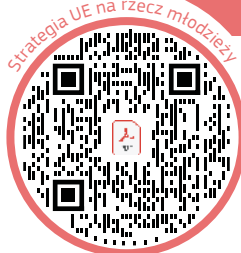
➔ **Akredytowane projekty** są otwarte tylko dla organizacji, które uzyskały wcześniej Akredytację Erasmus+ w dziedzinie młodzieży. Umożliwia ona regularne uzyskiwanie środków finansowych na działania w zakresie mobilności, które przyczyniają się do stopniowej realizacji planu projektu. Wnioski o Akredytację można składać w październiku danego roku.

Pamiętaj, że projekt w tym sektorze powinien dotyczyć edukacji pozaformalnej, czyli musi obejmować działania ukierunkowane na edukację w czasie wolnym od nauki w szkole, na uczelni czy w pracy!

Inspiracji na pomysł na projekt szukaj w **11 europejskich celach młodzieżowych^{QR}**
albo w **Strategii Unii Europejskiej na rzecz młodzieży^{QR}**.
Możesz też zajrzeć do publikacji w **Czytelni FRSE**: bit.ly/3MQIbBC.

DiscoverEU

DiscoverEU to wyjątkowa inicjatywa w ramach Erasmus+. Jest skierowana do ściśle określonej grupy wiekowej – mogą w niej wziąć udział wyłącznie 18-latkowie. **Z okazji osiągnięcia pełnoletności Unia Europejska całkowicie za darmo oferuje im bilety kolejowe na podróże po Europie!**

DiscoverEU umożliwia odbycie samodzielnie zaplanowanej podróży, podczas której można odkryć zalety swobodnego przemieszczania się po Wspólnocie, poznać różnorodność Europy oraz jej bogactwo kulturowe i historię. Jest to również okazja do zawarcia znajomości z mieszkańcami kontynentu. Ponadto DiscoverEU daje szansę rozwijania umiejętności życiowych, jak niezależność, pewność siebie i otwartość na inne kultury.

Forma

Możesz skorzystać z:

- ➔ elastycznego planu podróży – przez określoną liczbę dni jeździsz, kiedy chcesz i gdzie chcesz;
- ➔ ustalonego planu podróży – z góry określasz, kiedy i gdzie jeździsz, podróż planujesz do co najmniej jednego kraju.

W ramach obu planów możesz podróżować indywidualnie lub grupowo (od 2 do 5 osób).

Jak aplikować

1. Zarejestruj się na stronie DiscoverEU: www.portalmłodzieżowy.eu.
2. Rozwiąż quiz składający się z pięciu pytań wielokrotnego wyboru i odpowiedz na jedno pytanie dodatkowe. Na podstawie odpowiedzi zostanie dokonana selekcja.
3. Wypełnij kwestionariusz statystyczny.
4. Informację o wygranej otrzymasz na podany adres e-mail. Bilety dostarczy ci firma zewnętrzna wybrana przez Komisję Europejską do obsługi konkursu.

Termin

Kandydaci mogą przysyłać zgłoszenia w dwóch rundach odbywających się co roku – wiosną i jesienią. Laureaci otrzymają od Unii Europejskiej bilety do wykorzystania przez okres 8 miesięcy.

Więcej szczegółowych informacji po zeskanowaniu kodu^{QR} oraz na stronie bit.ly/47kXH0R.

AKCJA 2. PARTNERSTWA NA RZECZ WSPÓŁPRACY

RODZAJE PROJEKTÓW I SPOSOBY FINANSOWANIA DLA ORGANIZACJI

Partnerstwa współpracy (Cooperation Partnerships – KA220YOU): w ich ramach przewidziano projekty umożliwiające organizacjom podniesienie jakości i znaczenia ich działań, rozwój i umocnienie współpracy z partnerami oraz zwiększenie zdolności do działania na polu międzynarodowym przez wymianę doświadczeń, wdrażanie nowych praktyk i metod oraz wymianę idei. Budżet każdego takiego projektu to: 120 tys. euro, 250 tys. euro lub 400 tys. euro.

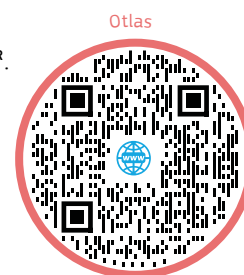
Partnerstwa na małą skalę (Small-scale Partnerships – KA210YOU): są przeznaczone dla mniej doświadczonych, mniejszych lub nowo powstałych organizacji oraz osób działających indywidualnie, które dotychczas nie mogły skorzystać z programu Erasmus+. Budżet każdego takiego projektu to: 30 tys. euro lub 60 tys. euro.

Termin

Dwa razy w roku, zazwyczaj w marcu i październiku.

ZNAJDŹ PARTNERA

Partnerów do projektów w sektorze Młodzież znajdziesz za pomocą wyszukiwarki Otlas^{QR}. Organizacji do współpracy można też szukać za pośrednictwem sieci Eurodesk Polska^{QR}, której konsultanci mają możliwość błyskawicznego przesłania informacji do kilku tysięcy organizacji w całej Europie.

EUROPEJSKI KORPUS SOLIDARNOŚCI

Europejski Korpus Solidarności (EKS) to program dla młodych ludzi i organizacji chcących wziąć udział w działaniach solidarnościowych w różnych dziedzinach – począwszy od pomocy pokrzywdzonym, przez działania na rzecz zdrowia i środowiska aż po pomoc humanitarną w całej Unii Europejskiej i poza nią. Program ten daje więc młodym ludziom możliwość zaangażowania się społecznie, a przy tym zdobycia nowych umiejętności i bezcennego doświadczenia. W perspektywie finansowej 2021–2027 jego budżet to **1 miliard 9 milionów euro** na realizację działań tysięcy wolontariuszy i młodzieżowych projektów lokalnych.

Tematyka projektów EKS jest bardzo zróżnicowana i dotyczy m.in. edukacji, udziału w życiu demokratycznym, aktywnego obywatelstwa, migracji, kultury, środowiska naturalnego i jego ochrony.

OSOBY UCZESTNICZĄCE W PROGRAMIE

W działaniach wolontariackich w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności mogą uczestniczyć osoby w wieku 18–30 lat, które legalnie zamieszkują w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w państwie trzecim stowarzyszonym z programem (Islandia, Liechtenstein, Turcja i Macedonia Północna) oraz które zarejestrowały się na portalu EKS.

RODZAJE PROJEKTÓW DLA UCZNIÓW

Przeczytaj i zainspiruj się!

Razem możemy więcej. Portrety wolontariuszy Europejskiego Korpusu Solidarności^{QR}

Solidarni w praktyce. Działania lokalne w Europejskim Korpusie Solidarności^{QR}

Projekty Wolontariatu

Wolontariat daje młodym ludziom możliwość uczestnictwa w codziennej pracy organizacji na rzecz różnych społeczności. Działania w ramach Projektów Wolontariatu mogą odbywać się za granicą lub w kraju zamieszkania wolontariusza. **Wolontariat indywidualny** może trwać od 2 do 12 miesięcy, **wolontariat grupowy** – od 2 tygodni do 2 miesięcy.

Projekty Solidarności

Projekty solidarnościowe to działania w odpowiedzi na wyzwania w lokalnych społecznościach. Są tworzone i realizowane przez grupę minimum pięciu młodych osób w wieku 18–30 lat.

Program EKS koncentruje się na Projektach Wolontariatu i Projektach Solidarności. **Solidarność** to poczucie odpowiedzialności za innych i gotowość poświęcenia się dla wspólnego dobra, wyrażająca się konkretnymi działaniami podejmowanymi bez oczekiwania rewanżu – nazywamy je właśnie **wolontariatem**.

Jak aplikować

Finansowanie ze środków Europejskiego Korpusu Solidarności udzielane jest w postaci dotacji **dla organizacji** w drodze zaproszenia do składania wniosków w przypadku Projektów Wolontariatu. W wypadku Projektów Solidarności dofinansowanie może otrzymać **grupa nieformalna lub organizacja wspierająca taką grupę**.

Wsparcie finansowe

W przypadku realizacji Projektów Wolontariatu uczestnik:

- ➔ jest objęty ubezpieczeniem zapewnianym przez Komisję Europejską;
- ➔ ma zagwarantowane zakwaterowanie, wyżywienie, transport w miejsce realizacji projektu i z powrotem oraz transport lokalny;
- ➔ otrzymuje wsparcie językowe i mentorskie;
- ➔ otrzymuje niewielkie kieszonkowe na wydatki osobiste;
- ➔ jeżeli ma szczególne potrzeby (np. związane z niepełnosprawnością), one również zostaną pokryte.

W przypadku realizacji Projektów Solidarności można otrzymywać 595 euro miesięcznie na finansowanie realizacji projektu. W razie potrzeby pokrywane są również koszty związane z udziałem osoby wspierającej grupę prowadzącą projekt oraz koszty związane z udziałem osób z mniejszymi szansami.

Dofinansowanie jest przekazywane do organizacji prowadzącej dany projekt.

Młodzi ludzie pragnący przyłączyć się do takich działań muszą zarejestrować się w portalu Europejskiego Korpusu Solidarności (European Youth Portal)^{QR}. Jest to miejsce, gdzie zainteresowane osoby i organizacje z przyznaną dotacją mogą nawiązać ze sobą kontakt, by realizować wspólne działania.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad programu EKS znajdują się m.in. w *Przewodniku po Europejskim Korpusie Solidarności*^{QR}.

4. DOŚWIADCZENIA UCZESTNIKÓW MOBILNOŚCI

JEDNA SZKOŁA I PROJEKTY Z TRZECH SEKTORÓW – TO MOŻLIWE!

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Niestyszących im. Janusza Korczaka w Krakowie

	SEKTOR PROGRAMU ERASMUS+		
	Edukacja szkolna	Kształcenie i szkolenia zawodowe	Młodzież
Tytuł projektu	Mobilność kadry i młodzieży w sektorze edukacji szkolnej – projekt zrealizowany na podstawie Akredytacji Erasmus+	Dobry zawód lepsza przyszłość – praktyki zagraniczne uczniów i trzech opiekunów	Deaf Youth Filmmaking Camp – spotkanie młodzieży w formie obozu filmowego
Rodzaj mobilności	Krótkoterminowa mobilność edukacyjna uczniów	Krótkoterminowa mobilność edukacyjna – staż	Wymiana młodzieży
Cel i efekty mobilności	➔ współpraca w nowym środowisku w zależności od predyspozycji indywidualnych; ➔ poszerzenie kompetencji miękkich; ➔ wykorzystanie i udoskonalenie własnego potencjału w komunikacji	➔ doskonalenie kompetencji twardych, zawodowych oraz miękkich niezbędnych na rynku pracy; ➔ budowanie potencjału osobistego, kapitału zawodowego, przygotowanie do wykorzystywania swoich kompetencji	➔ zdobycie kompetencji w zakresie storytellingu oraz wykorzystania narzędzi TIK; ➔ budowanie europejskiej społeczności niesłyszących na podstawie wartości uniwersalnych
	➔ wyjście ze strefy komfortu dzięki przełamywaniu barier komunikacyjnych i kulturowych; ➔ udoskonalenie kompetencji osobistych; ➔ nabycie szacunku dla dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego innego kraju; ➔ wzmocnienie tożsamości europejskiej	➔ udoskonalenie umiejętności branżowych, poznanie nowych metod i narzędzi pracy; ➔ doświadczenie uniwersalnej wartości pracy, umiejętności branżowych i możliwości ich zastosowania; ➔ wzmocnienie wiary we własne możliwości i poczucia sprawczości; ➔ zwiększenie konkurencyjności na rynku pracy	➔ poznanie zagadnień związanych z wizualizacją historii i jej filmowaniem, zwłaszcza tworzeniem elementów graficznych, rozwojem fabuły, podstawami aktorstwa, filmowania i montażu; ➔ nabycie podstawowej umiejętności komunikowania się w międzynarodowym języku migowym ISL. Zwiększenie świadomości na temat wartości kultury osób niesłyszących

Dlaczego ten sektor?	Umożliwienie wyjazdu uczniom, którzy wybrali kształcenie ogólne w szkole średniej, zatem nie mogą wziąć udziału w praktykach zawodowych, oraz kształcącym się w zawodach, w których duża trudność sprawia znalezienie partnera gotowego przyjąć na praktyki zawodowe osoby niepełnosprawne. Realizacja mobilności w tym sektorze umożliwiła również bliższe poznanie się organizacji, także podczas wizyty przygotowawczej	Kluczowym elementem kształcenia w zawodzie są praktyki zawodowe. Organizacja praktyk zagranicznych, które umożliwiają uczniom nie tylko wykorzystanie umiejętności branżowych, ale także sprostanie wymaganiom zagranicznego rynku pracy i przełamanie bariery własnej niepełnosprawności jest jednym z priorytetów szkoły, możliwym do realizacji w sektorze Kształcenie i szkolenia zawodowe	Cel projektu wpisuje się w edukację pozaformalną, prowadzi do nabycia i rozwoju kompetencji, które młodzież będzie mogła wykorzystywać także w swojej karierze zawodowej. Wnioskodawcy projektu dbają o dialog międzykulturowy i stymulowanie zaangażowania w życie społeczne, a realizacja projektu dała uczestnikom obozu możliwość, by stać się aktywnymi obywatelami
-----------------------------	--	--	--

Zespół Szkół Technicznych w Rybniku

	SEKTOR PROGRAMU ERASMUS+		
	Edukacja szkolna	Kształcenie i szkolenia zawodowe	Młodzież
Tytuł projektu	Sport lekiem na całe zło	Zagraniczne praktyki zawodowe uczniów rybnickiego Tygla	Polska i Ukraina – dwie kultury, wspólna troska o czyste powietrze
Rodzaj mobilności	Grupowa mobilność uczniów	Krótkoterminowa mobilność edukacyjna – staż	Wymiana młodzieży
Cel i efekty mobilności	➔ przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i przemocy szkolnej wśród rówieśników przez zastosowanie działań prospoportowych; ➔ wdrożenie technik sportowych skorelowanych z programami profilaktyki w innych krajach	➔ rozwój kompetencji kluczowych z naciskiem na dobrą znajomość języków obcych; ➔ rozwój umiejętności służących profesjonalnemu wykonywaniu zawodu	➔ wspólne działania i wymiana doświadczeń w zakresie ekologicznych rozwiązań do zastosowania w infrastrukturze szkolnej
	Gry zespołowe oraz poznanie innych nowych dyscyplin sportowych zwiększyły bezpieczeństwo w szkole i motywację młodzieży do prowadzenia zdrowego trybu życia. Przyczyniło się to do unikania niepożądanych postaw oraz obniżyło agresję i frustrację młodzieży.	Uczniowie biorący udział w praktykach zagranicznych dzięki projektowi biegle posługują się językiem angielskim, a także poznali kulturę kraju mobilności. Ponadto dzięki udziałowi w przedsięwzięciu osiągają wysokie wyniki egzaminów zawodowych i podnieśli swoją konkurencyjność na rynku pracy.	Uczestnicy dzielili się rezultatami zrealizowanych już projektów ekologicznych i opracowywali własne rozwiązania: grupa polska – projekt instalacji fotowoltaicznej na dachu swojej szkoły, a grupa ukraińska – projekt czujnika do pomiaru poziomu zanieczyszczenia powietrza. Opracowali też materiały upowszechniające w wersji elektronicznej, w tym książkę <i>Młodzież polska i ukraińska w trosce o czyste powietrze</i>

Dlaczego ten sektor?

W sektorze Edukacja szkolna beneficjentami działań są uczniowie, nauczyciele oraz kadra zarządzająca szkoł. Powyżej opisane cele były realizowane w trakcie wyjazdów grup uczniów z osobami towarzyszącymi oraz grup nauczycieli, którzy uczestniczyli w warsztatach dotyczących sposobów radzenia sobie z przemocą w szkole i form jej zapobiegania. W trakcie wyjazdów odbywały się również zajęcia sportowe, pracowano także metodą dramy. Uczestnicy mieli okazję poznać kulturę Włoch, Portugalii i Turcji.

Sektor Kształcenie i szkolenia zawodowe pozwala na organizację praktyk zawodowych za granicą. Uczniowie wyłonieni w czasie rekrutacji przygotowywali się do wyjazdu na miesięczne praktyki do Hiszpanii, Niemiec, Portugalii lub Włoch. U pracodawców realizowali zadania na podstawie *Porozumienia o programie zajęć (Learning Agreement)*. Oprócz umiejętności zawodowych i praktycznej nauki języka, uczestnicy mobilności poznawali kulturę krajów, w których odbywali mobilność.

Sektor Młodzież pozwala młodym ludziom na współdecydowanie o problematyce, jaka będzie przedmiotem projektu. Młodzież, w tym przypadku Polacy i Ukraińcy, spotykają się (projekt jest w fazie realizacji) w ustalonym miejscu, gdzie przez siedem dni realizują zaplanowane cele, rozmawiają ze sobą, prezentują kulturę swoich krajów, rozwijają kompetencje kluczowe. Liderzy kierują pracą zespołów młodzieżowych, a facylitator dba o dobrą komunikację między uczestnikami mobilności.

MOBILNOŚĆ INDYWIDUALNA UCZNIÓW WSKAZÓWKI I PORADY PRAKTYCZNE BENEFICJENTÓW

1. Przed wyjazdem uczestnik koniecznie powinien postarać się „zaprzyjaźnić się” ze swoim opiekunem za pośrednictwem sieci, np. wykorzystując w tym celu media społecznościowe. Dobrze jest zorganizować zdalne spotkanie ucznia i jego rodziców z rodziną goszczącą.
2. Zaleca się, by do jednej szkoły przyjmującej nie wysyłać więcej niż jednego ucznia mającego realizować mobilność indywidualną. Osoby wyjeżdżające w parach lub po kilka razem, zamiast zawierać przyjaźnie z uczniami w szkole przyjmującej, przeważnie chcą spędzać czas razem, ponieważ jest to prostsze niż wchodzenie w nowe środowisko. Uczniowie wyjeżdżający samodzielnie łatwiej się adaptują i dostosowują do zasad panujących w rodzinie goszczącej. Nie ma też wtedy miejsca na niepotrzebne porównywanie się.
3. Jeżeli jakiś materiał w szkole można zaliczyć z wyprzedzeniem, to należy to zrobić. Po powrocie z mobilności będzie mniej do nadrobienia.
4. Uczestnik powinien mieć stały i dobry kontakt z koordynatorem, aby zawsze mógł porozmawiać, zwłaszcza w razie nieprzewidzianych sytuacji. Powinien wiedzieć, że może o wszystko zapytać, nawet jeżeli jego pytanie wydaje się błahe.
5. Podczas przygotowania *Porozumienia o programie zajęć edukacyjnych (Learning Agreement)* trzeba być elastycznym i otwartym na ewentualne zmiany w trakcie mobilności, zarówno po stronie polskiej, jak i po stronie szkoły przyjmującej. Przedmioty mogą być zupełnie inaczej realizowane w innym kraju i mogą odbiegać od oczekiwań i możliwości uczestnika mobilności.

Elżbieta Zadrozniak, nauczycielka i koordynatorka projektów Erasmus+
II LO im. św. Królowej Jadwigi w Siedlcach

MOBILNOŚĆ INDYWIDUALNA UCZNIÓW WSKAZÓWKI I PORADY PRAKTYCZNE BENEFICJENTÓW

Przed wysłaniem uczniów na mobilność konieczne będą:

1. powołanie Zespołu ds. Projektów Zagranicznych i podział zadań;
2. stworzenie regulaminu rekrutacji i powołanie Zespołu ds. Rekrutacji;
3. dotarcie z informacją o rekrutacji do szerokiego grona potencjalnych odbiorców;
4. zorganizowanie spotkania informacyjnego dla uczestników mobilności i ich rodziców;
5. przeprowadzenie zajęć przygotowawczych – spotkania z psychologiem, doradcą zawodowym, zajęć z języka kraju, w którym odbędzie się mobilności, wraz z przygotowaniem kulturowym;
6. zapewnienie uczestnikom i osobom towarzyszącym transportu, zakwaterowania, wyżywienia i ubezpieczenia;
7. opracowanie dokumentacji związanej z projektem;
8. przeprowadzenie kampanii informacyjnej – promocji projektu – przed mobilnością;
9. dokonanie ewaluacji w trakcie mobilności (na bieżąco) oraz ewaluacji całościowej na zakończenie projektu z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK).

Po zakończeniu mobilności:

1. stworzenie materiałów upowszechniających rezultaty projektu (my stworzyliśmy stronę na Facebooku, na której zamieszczamy relacje z realizowanych przez nas projektów związanych z mobilnością zagraniczną, przede wszystkim z praktyk zagranicznych);
2. przygotowanie dokumentów potwierdzających udział w mobilności – certyfikatów, dokumentów Europass Mobilność oraz Youthpass – i ich uroczyste wręczenie podczas spotkania podsumowującego projekt.

Piotr Tokarz, dyrektor, oraz Gabriela Smyczek-Jądro, wicedyrektor
Zespół Szkół Technicznych w Rybniku^{QR}

WYPOWIEDZI UCZESTNIKÓW MOBILNOŚCI

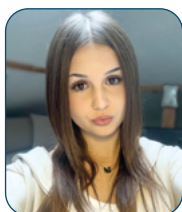

Taka wymiana to wyjątkowa okazja do poznania kultury i zwyczajów panujących w innych krajach. To doskonała sposobność do doskonalenia znajomości języków obcych. Sprzyja również przełamywaniu barier, pokonywaniu własnych ograniczeń i rozwijaniu pasji.

Elżbieta Zadrożniak, nauczycielka i koordynatorka projektów Erasmus+

II LO im. św. Królowej Jadwigi w Siedlcach

Czytaj dalej: bit.ly/46hK4hT.

Uczęszczam na zajęcia do szkoły w Altafulli, dzięki czemu mogę się zaaklimatyzować i poznać z resztą rówieśników. Wciąż nie przestaję zachwycać się tym miejscem. Nawiązałam tu wiele przyjaźni, które będę kontynuować po zakończeniu projektu. Dzięki mojej rodzinie goszczącej miałam okazję zwiedzić Barcelonę, która stanowi serce hiszpańskiej Katalonii. Całe to miejsce, społeczność i kultura stały się dla mnie drugim domem.

Zuzanna Głuchowska, uczennica

II LO im. św. Królowej Jadwigi w Siedlcach

Czytaj dalej: bit.ly/46lnlkT.

Przyleciałam do Włoch na sześciotygodniową wymianę, aby poszerzyć swoje kompetencje językowe, a także dowiedzieć się, jak wygląda codzienne życie Włochów i ich kultura. Moja rodzina goszcząca pokazała mi region, w którym mieszkają, i jego atrakcje, m.in. Jezioro Iseo. Każdego dnia poznawałam nowe osoby i zdobywałam nowe doświadczenia.

Nina Jarkowska, uczennica

II LO im. św. Królowej Jadwigi w Siedlcach

Czytaj dalej: bit.ly/3QNTxHJ.

Bardzo lubię lekcje biologii, podczas których wykonujemy różne doświadczenia. Jest to też najskuteczniejszy sposób na wzbogacenie słownictwa właściwego dla tej dziedziny nauki oraz na utrwalenie materiału przydatnego do zbliżającej się matury.

Paulina Pawlak, uczennica

II LO im. św. Królowej Jadwigi w Siedlcach

Czytaj dalej: bit.ly/40PZrNd.

5. PUBLIKACJE I DOKUMENTY

- ➔ Banaszek, W. i in. (2022). *Partnerstwa w Erasmusie+. Poradnik dla początkujących*. Warszawa: Wydawnictwo Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, www.frse.org.pl/czytelnia/partnerstwa-w-erasmusie-poradnik-dla-poczatkujacych.
- ➔ Bielska, A. i in. (2021a). *Razem możemy więcej – portrety wolontariuszy Europejskiego Korpusu Solidarności*. Warszawa: Wydawnictwo Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, www.frse.org.pl/czytelnia/razem-mozemy-wiecej.
- ➔ Bielska, A. i in. (2021b). *Solidarni w praktyce. Działania lokalne w Europejskim Korpusie Solidarności*. Warszawa: Wydawnictwo Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, eks.org.pl/brepo/panel_repo_files/2022/02/10/iszypa/eks-projekty-solidarnosci-online.pdf.
- ➔ *Erasmus+ Handbook for individual pupil mobility in school education* (2022), erasmusplus.org.pl/brepo/panel_repo_files/2023/09/19/cjdtwi/erasmus-handbook-for-individual-pupil-mobility-in-.pdf. Brussels: European Commission.
- ➔ Klej, P. (2022). *Wydobywamy z ludzi to, co najlepsze*. W: A. Bielska i in., *Możliwości dla młodzieży. Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności*. Warszawa: Wydawnictwo Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, www.frse.org.pl/czytelnia/mozliwosci-dla-mlodziezy, s. 20.
- ➔ Kobylińska-Żółcik, K. i in. (2022). *Zarządzanie projektem mobilności w praktyce*. Warszawa: Wydawnictwo Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, www.frse.org.pl/czytelnia/zarzadzanie-projektem-mobilnosci-w-praktyce.
- ➔ Komisja Europejska (2020). *Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027*, education.ec.europa.eu/pl/focus-topics/digital-education/action-plan.
- ➔ Kowalczyk, A. i Morawicz, I. (2021). *Jak organizować mobilności Erasmus+*. Kilka wskazówek praktycznych W: I. Morawicz i in., *Standardy jakości Erasmus w praktyce. Edukacja szkolna*. Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, www.frse.org.pl/czytelnia/standardy-jakosci-erasmusa-w-praktyce.
- ➔ Morawicz, I. i in. (2021). *Standardy jakości Erasmus w praktyce. Edukacja szkolna*. Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, www.frse.org.pl/czytelnia/standardy-jakosci-erasmusa-w-praktyce.
- ➔ *Przewodnik po Europejskim Korpusie Solidarności*, eks.org.pl/brepo/panel_repo_files/2022/11/24/puzphv/european-solidarity-corps-guide-2023-pl.pdf. Bruksela: Komisja Europejska.
- ➔ *Przewodnik po programie Erasmus+*, erasmus-plus.ec.europa.eu/sites/default/files/2025-11/programme-guide-2026_pl_0.pdf. Bruksela: Komisja Europejska.
- ➔ Rada UE (2018). *Strategia Unii Europejskiej na rzecz młodzieży*, eur-lex.europa.eu/PL/legal-content/summary/eu-youth-strategy-2019-2027.html.
- ➔ Rada UE (2020). *Plan prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu (na okres 1 stycznia 2021 – 30 czerwca 2024 roku)*, Dz.U. UE C 419 z 4 grudnia 2020 roku, [eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:42020Y1204\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:42020Y1204(01)).
- ➔ Stęchły, W. (2021). *Edukacja formalna wobec edukacji pozaformalnej i uczenia się nieformalnego. Analiza komplementarności instytucjonalnej w kontekście Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji*. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych.

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE) działa od 1993 roku. Pełni funkcję Narodowej Agencji Programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności na lata 2021-2027, realizuje również projekty w ramach Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego (FERS). Równolegle prowadzi europejskie inicjatywy informacyjno-edukacyjne: eTwinning, Eurodesk, Eurydice, Europass, Euroguidance, EVET i EPAL. Wspiera także współpracę z krajami Wschodu za pośrednictwem Polsko-Litewskiego Funduszu Wymiany Młodzieży, Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży oraz Centrum Współpracy SALTO z Krajami Europy Wschodniej i Kaukazu.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego